

S**silné stránky**
strengths**W****slabé stránky**
weaknesses**O****příležitosti**
opportunities**T****hrozby**
threats

SWOT analýza

Metoda SWOT analýzy, hodnotící silné a slabé stránky města, jeho rozvojové příležitosti i hrozby, byla v hl. m. Praze poprvé použita v roce 1994 v souvislosti se zahájením prací na strategickém plánu. V rámci přípravy Strategie rozvoje regionu hl. m. Praha v roce 1998 byly výsledky této vstupní SWOT analýzy znovu prověřeny, aktualizovány a po vyhodnocení připomínek odborníků i politiků v dubnu roku 1999 schváleny Regionální koordinační skupinou pro přípravu Strategie rozvoje regionu hlavní město Praha.

Hrozby, uvedené ve SWOT analýze, představují nejvýznamnější rizika pro současnost i blízkou budoucnost Prahy. Jsou de facto negativní variantou dalšího možného vývoje města (varovnou prognózou).

Integrace Prahy do evropských struktur

Silné stránky • Poloha Prahy ve středu Evropy, rychlá obnova její někdejší prestiže, trvající atraktivita města • Tradiční postavení Prahy jako střediska české státnosti a správy státu, kultury a vzdělanosti • Růst kvality napojení města na kontinentální i celosvětovou komunikační síť

Slabé stránky • Minimálně rozvinuté struktury k vnější komunikaci a marketingu města • Zcela nejasné záměry a minimální iniciativa centrálních orgánů pro získání mezinárodních aktivit k umístění světových, evropských a národních institucí na území města

Příležitosti • Nalezení a upevnění pozice Prahy na trhu metropolí Evropy jako perspektivně orientovaného, dynamického a dlouhodobě stabilního a inovativního města • Počínající dialog Prahy s ostatními velkými evropskými městy • Využití polohy města v Evropě podepřené nabídkou odpovídajících investic do obslužné infrastruktury a další potřebnou materiální pomocí zejména k alokaci významných národních a mezinárodních institucí • Využití mimořádného historického bohatství města jako příležitosti k zapojení do integračních procesů v oblasti ochrany světového kulturně historického dědictví, kulturní spolupráce a cestovního ruchu

Hrozby • Rychlé zúžení prostoru k využití současného zájmu o Prahu nedostatečnou aktivitou, málo transparentní a kapacitní nabídkou kvalitních služeb i nedokonalým marketingem ze strany správy města a centra státu • Nekoncepční přístup, který neumožní v dostatečném rozsahu prezentovat specifika města a bude podléhat tlakům měnícím město na „běžné velkoměsto s internacionální unifikací“, ztráta prestiže Prahy • Nedostatek investic pro další zlepšování napojení města na nadřazenou dopravní infrastrukturu a pro městskou dopravní a technickou infrastrukturu • Pokles významu Prahy pro hospodářské a kulturní orgány Evropy v důsledku opoždování spojení města s Evropou a nefungující infrastruktury

Ekonomika a lidské zdroje

Silné stránky • Otevřené podnikatelské prostředí, vysoké hodnocení investorské stability Prahy, rozvinutá sféra soukromého podnikání, kvalitativně příznivá základní materiální vybavenost cestovního ruchu • Stabilní a profesně pestrý trh práce, nadprůměrná kvalifikace pracovní síly • Silný potenciál vědy a vzdělávání • Poměrně dobrá dostupnost města pro většinu regionálního zázemí a dostatek prostoru na území města i v regionálním zázemí pro zajištění jeho funkcí a rozvoje

Slabé stránky • Nedokončená restrukturalizace ekonomické základny, rostoucí ekonomické problémy i některých velkých firem, přetrvávající malá ekonomická efektivnost a konkurenceschopnost • Nekoordinovanost a malá transparentnost vztahů správy města a podnikatelských struktur (potenciálních investorů)

• Nedostatečná podpora malého a středního podnikání • Malé využití vědecké a výzkumné základny pro inovační funkci města • Absence středně a dlouhodobého rozpočtového výhledu a strategických principů úvěrové politiky, absence měření výdajů z městského rozpočtu jejich ekonomickou efektivností • Nedostatečné provázání vztahu počátečního a dalšího vzdělávání • Malá nabídka a rozmanitost rekvalifikačních a resocializačních programů

Příležitosti • Vytvoření stabilního politického a sociálně ekonomického klimatu k zabezpečení přitažlivosti podnikatelského prostředí města pro zahraniční i tuzemské podnikatele • Vytvoření podmínek pro fungování strukturovaného, konkurenčního a motivujícího trhu práce • Využití dobré kvalifikace a flexibility pracovní síly i stále existujících komparativních výhod ve výši nákladů na živou práci • Využití poznatků ze zemí EU při tvorbě strategie a implementaci rozvoje ekonomiky města

Hrozby • Zhoršení makroekonomického prostředí v rámci celého státu, které se odrazí v důvěře podnikatelů (investorů) i v alokaci jejich aktivit na území Prahy • Zpomalení restrukturalizace, a tím zhoršení parametrů hospodářské efektivnosti s důsledky v konkurenceschopnosti na tuzemských i zahraničních trzích • Další podceňování udržitelnosti rozvoje a přeceňování krátkodobých ekonomických efektů

- Malá aktivita základny vzdělávání a vědy i uživatelské sféry, ztráta inovační role města v rámci státu
- Mnohdy živelný a devastační průběh restrukturalizace, který mj. nevytváří dostatečný prostor pro efektivní využití hodnot

Kvalita života

Silné stránky • Kontinuita duchovního a materiálního vývoje, obnovování duchovní atmosféry otevřeného města přijímajícího impulsy z různých kultur a směrů • Životní úroveň nad průměrem ČR, poměrně silná sociální stabilita a významné zastoupení střední vrstvy obyvatel, nejvyšší podíl středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných občanů v republice • Vyvážená sociální struktura územních společenství

Slabé stránky • Zhoršující se demografická struktura obyvatel, stárnutí pražské populace. Vzrůst podílu sociálně problémových skupin • Vysoký podíl monofunkčních panelových sídlišť s nízkou technickou a stavební kvalitou domovního fondu a s malou nabídkou pracovních příležitostí • Dlouhodobě nízké tempo bytové výstavby • Nárůst kriminality, včetně organizovaného zločinu a sociálně patologických jevů obecně (drogy, prostituce atd.) • Pomalá integrace zdravotně postižených do společnosti, bariéry bránící volnému pohybu handicapovaných • Nedostatečná integrace skupin ohrožených sociální exkluzí do společnosti • Malá spoluúčast občanů na rozhodování o veřejných záležitostech, nízká identifikace s místním společenstvím i Prahou jako celkem • Nízká úroveň občanského uvědomění a odpovědnosti

Příležitosti • Zhodnocení multikulturní tradice Prahy, využití kulturního významu města ke zvýšení jeho ekonomické atraktivity • Vyvolání trvalého celoročního zájmu o město podporou únosného turistického ruchu, nabídkou atraktivních akcí a programů i v mimosezónním období • Uchování charakteru města důsledným uplatňováním estetických a kulturních hledisek při realizaci rozvojových záměrů • Zachování sociální promíšenosti ve většině obytných částí města

Hrozby • Pokračující současné tendence demografického vývoje (stárnutí obyvatelstva, zmenšování domácností) vedoucí k negativním důsledkům v ekonomické i sociální oblasti • Sociální degradace pražských sídlišť během krátkého období, nebudou-li doplněna o další vybavenost, především pracovní příležitosti, neumožní-li se jejich obyvatelům se s nimi ztotožnit a nezlepší-li se technická kvalita panelových domů • Malá odpovědnost obyvatel při ochraně majetku a prostředí obecně, zejména pak vůči kvalitě a bezpečnosti veřejného prostoru, veřejných objektů a veřejné zeleně • Stupňující se xenofobní postoje a projevy rasismu u části obyvatel Prahy, vyvolané zvyšováním počtu cizinců • Růst kriminality a šíření drogových závislostí • Další ztráta zájmu občanů o věci veřejné, nedojde-li ke spolupráci mezi městskou (místní) správou a občany, zvýšení rizika negativních politických důsledků

Kvalita prostředí

Silné stránky • Mimořádné kulturně-historické bohatství města • Jedinečný a obecně uznávaný genius loci • Pestrý potenciál městské a příměstské krajiny s výrazným fenoménem Vltavy

Slabé stránky • Všestranné přetížení centra, především Pražské památkové rezervace • Nekomplexní a místy nedostatečná péče o historické památky, zejména mimo Pražskou památkovou rezervaci • Silné znečištění ovzduší především v centrální části města, způsobované převážně automobilovou dopravou a negativně ovlivňované i geomorfologickými podmínkami • Zatížení prostředí hlukem z dopravy i dalších aktivit • Znečištění podzemních vod a vodních toků ve městě • Nevyhovující stav většiny městských a příměstských zelených ploch, nefunkční systém zeleně • Vandalismus, nevyhovující čistota veřejných prostranství a místy zanedbaná údržba budov

Příležitosti • Snížení intenzity dopravy zejména v centru města a uvnitř obytných

či ekologicky cenných zón • Další pokles znečištění ovzduší emisemi z průmyslové výroby a vytápění • Zlepšení systému památkové péče, včetně legislativního rámce a kontrolních mechanismů • Revitalizace městské i příměstské zeleně, posílení její ekostabilizační funkce • Obnovení ekologického, příp. rekreačního potenciálu vodních toků a nádrží na území města • Oživení sídlištních celků • Podpora polycentrické struktury města a odlehčení všestranně přetíženého středu Prahy • Efektivní a ekologicky šetrné odpadové hospodářství (vyšší podíl třídění a využití odpadů atd.)

Hrozby • Další nárůst negativních dopadů automobilové dopravy na prostředí a obyvatele města při neřešení stávajících problémů • Znehodnocení památkových objektů (území) v důsledku jejich nevhodného využívání a necitlivých stavebních (urbanistických) zásahů • Ztráta genia loci Prahy, narušení jejího panoramatu • Nedostatečná protipovodňová ochrana města, zejména historického jádra • Úbytek zeleně a nezastavěných (nezpevněných) ploch vhodných k ozelenění • Neúměrný tlak na chráněná území • Živelná urbanizace příměstské krajiny, narušování tradičních sídelních struktur a celkového krajinného rázu nevhodnou výstavbou, nedostatečná koordinace mezi Prahou a Středočeským krajem při organizaci využití prostoru • Vysoušení území Prahy, včetně příměstské krajiny, v důsledku necitlivých urbanizačních zásahů • Neekologické hospodaření s materiály a odpady, kontaminace půdy a podzemních vod

Doprava

Silné stránky • Dobře fungující městská hromadná doprava výrazně orientovaná na elektrické napájení, poměrně vysoká preference u obyvatel • Provozovaný regionální integrovaný systém hromadné dopravy

Slabé stránky • Vysoké nároky na přepravu lidí ve městě vyplývající z nerovnovážného rozmístění jednotlivých funkcí na území Prahy • Nízká propustnost městských komunikací; nedostatek objízdných tras okolo Prahy a vnitřního města, který je zatím překážkou výraznému snížení objemu necílové dopravy ve městě a jejím centru • Nedostatečná aktivita Českých drah při zlepšování úrovně služeb v příměstské dopravě

Příležitosti • Zabezpečení vysokého zájmu obyvatel a návštěvníků Prahy o městskou hromadnou dopravu i v budoucnu atraktivitou a preferencí hromadné dopravy • Vytvoření podmínek pro ochranu města před zbytnou automobilovou dopravou dobudováním silničního a městského okruhu

Hrozby • Oslabení pozice hromadné dopravy a další nárůst automobilismu na výrazně poddimenzované uliční síti • Zhoršení životního prostředí v oblastech a pásech soustředěné dopravy • Ochromení většiny funkčních systémů města neschopností zajistit trvale fungující dopravní infrastrukturu založenou na preferenci hromadné dopravy

Technická infrastruktura

Silné stránky • Převažující užívání ekologických paliv a centrálního zásobování teplem, postupná obnova a rozvoj energetických sítí • Střednědobě dostatečná kapacita technických systémů (kromě centrální čistírny odpadních vod)

Slabé stránky • Nedostatečná kapacita centrální čistírny, nedostatečné čištění odpadních vod, existence lokalit bez vybavení splaškovou kanalizací • Problémové umístění vodního zdroje Podolí a centrální čistírny odpadních vod • Morální a fyzická zastaralost vodohospodářské infrastruktury, vysoké ztráty ve vodovodní síti • Nepřiměřeně vysoká energetická náročnost města

Příležitosti • Zlepšení čistoty Vltavy a Labe výstavbou nové centrální čistírny odpadních vod • Dosažení optimálního využití zdrojů a kapacit obnovou a modernizací vodovodů i kanalizací, intenzifikací, doplněním třetího stupně čištění vybraných lokálních čistíren a provozováním vodohospodářské infrastruktury odbornými subjekty • Zlepšování čistoty ovzduší prosazováním centrálního zásobování

teplem, přechodem na moderní způsoby vytápění a užíváním ušlechtilých paliv
• Snížení energetické spotřeby a náročnosti při vytápění budov zateplením panelových domů a zlepšením technických parametrů staré zástavby • Zvýšení kapacity telekomunikační infrastruktury

Hrozby • Kolaps důležitých funkčních systémů města v důsledku nespolehlivě fungující technické infrastruktury • Závislost infrastrukturních systémů města na vnějších faktorech, které nemůže Praha ovlivnit

Řízení a správa

Silné stránky • Tradice Prahy jako samostatné správní jednotky • Kontinuita a tradice plánování územního rozvoje Prahy • Rozvinutá základna vysokého školství a výzkumu v oblasti společenských věd vytvářející zálohy kvalifikovaných pracovníků pro orgány městské správy • Zákon o hl. m. Praze, umožňující komplexně řešit problematiku správy a rozvoj města

Slabé stránky • Nepřehledný, organizačně komplikovaný a zbytnělý systém veřejné správy • Nedostatečná úroveň spolupráce Prahy a obcí v příměstské zóně • Přetrvávající nedocení postavení a funkcí Prahy ze strany státu • Nevyhovující dělba práce a zodpovědností mezi politiky a úředníky • Malé využití informačních systémů v procesu řízení a správy města a absence komunikačních a datových standardů

Příležitosti • Využití existence ústředních orgánů veřejné správy ve městě, vysokého školství a vědecko-výzkumné základny jako zdroje pro formování odborných týmů k řešení problematiky rozvoje města a otázek komunální politiky a správy • Využití změn v územně správní organizaci města ke zvýšení průhlednosti a kvality správy pro občany a soukromou sféru i informovanosti veřejnosti • Vytvoření celoměstského informačního systému jako jednotného základu datových a informačních služeb pro správu i veřejnost • Využití konstituování Středočeského kraje a jeho orgánů ke zlepšení spolupráce orgánů města a kraje při koordinaci rozvojových záměrů • Vysoká úroveň přesvědčenosti reprezentace Prahy o nezbytnosti reorganizace správy a řízení města • Zájem politické reprezentace na přípravě dlouhodobé strategie města

Hrozby • Přetrvávající rivalita mezi celoměstskými a místními orgány, pokud jde o rozsah a dělbu kompetencí • Malá úspěšnost snah o reformu veřejné správy jako služby občanům • Nízká úroveň spolupráce orgánů města s podnikateli a občanskou veřejností vyvolávající pasivitu veřejnosti a malou účast na správě a řízení města

